

Mesleki Gelişim Amaçlı Gerçekleştirilen Uluslararası Akademik Hareketliliğin Katkısına Dair Akademisyen Görüşleri (ABD Örneği)*

Aydın BALYER** Kenan ÖZCAN***

Atıf için:

Balyer, A. ve Özcan, K. (2022). Eğitim ve araştırma amaçlı gerçekleştirilen uluslararası akademik hareketliliğin katkısına dair akademisyen görüşleri. *Journal of Qualitative Research in Education*, 31, 140-158. doi: 10.14689/enad.31.1606

Öz: Bu araştırmanın amacı, mesleki amaçlı gerçekleştirilen uluslararası akademik hareketliliğin akademisyenlerin kişisel ve mesleki gelişimlerine katkısına dair akademisyen görüşlerinin ortaya çıkartılmasıdır. Bu nitel araştırmada "durum çalışması" deseni kullanılmıştır. Araştırmanın çalışma grubunu, kartopu örnekleme yöntemine göre belirlenen 15 akademisyen oluşturmaktadır. Veriler, yarı yapılandırılmış görüşme yöntemi ile toplanmış ve tümevarımcı analiz yöntemi ile çözümlenmiştir. Araştırma sonuçları akademisyenlerin, uluslararası hareketlilikten kişisel ve mesleki olarak önemli katkılar elde ettiklerini ortaya koymaktadır. Ancak kurumlarına döndüklerinde yerleşik akademik uygulamalar, kadro kısıtlılığı, karar süreçlerine katılmama ve kurum kültürüne uyum sağlama konularında sorunlar yaşadıkları ortaya çıkmıştır. Yine öğretim üyeliğine yükselme süreçlerinde yaşadıkları hayal kırıklığı nedeniyle bazı akademisyenlerin tekrar yurt dışına dönmeyi düşündükleri anlaşılmaktadır. Yeni kurulan üniversitelerde fen ve mühendislik alanlarında çalışan akademisyenlerin üniversitelerindeki teknik alt yapıya ilişkin eksiklikler nedeniyle araştırma yapma ve yayın üretmede sorunlar yaşamaktadırlar. Akademisyenlerin proje bütçelerinin artırılması, atölye ve laboratuvar altyapılarının güçlendirilmesi, kütüphane veri tabanlarına erişim olanakların artırılması yönünde beklentilerinin olduğu tespit edilmiştir. Akademik amaçlı uluslararası hareketlilikle ilgili yasal düzenlemelerin yeniden düzenlenerek intibak, kadro, altyapı, bilgi ve veriye ulaşma ile ilgili durumlar iyileştirilmelidir.

Anahtar sözcükler: Akademisyen, araştırma, uluslararası akademik dolaşım, bilimsel bilgi üretimi, yükseköğretim

Makale Hakkında

Gönderim Tarihi:
09.12.2019
Düzeltilme Tarihi:
21.01.2022
Kabul Tarihi:
02.02.2022

Makale Türü

Araştırma

© 2022 ANI Yayıncılık. Tüm hakları saklıdır.

* A part of this research was presented at VIth International Eurasian Educational Research Congress held on 19-22 June 2019 in Ankara Turkey.

** Sorumlu Yazar: Yıldız Teknik Üniversitesi, Türkiye, balyer@yildiz.edu.tr

*** Adıyaman Üniversitesi, Türkiye, kozcan04@hotmail.com

Giriş

Mesleki ve kişisel gelişim amaçlı gerçekleştirilen uluslararası akademik hareketlilik, akademisyenlerin araştırma, öğrenme ve/veya öğretim için yurtdışında geçici olarak kalıp tekrar kurumlarına dönme durumlarıdır. Bu anlamda akademik hareketlilik Urry'ye göre (2004) araştırma, öğrenme ve/veya öğretim gibi mesleki gelişim amaçlı kaynak ülke dışında geçici olarak kalmak ve "akademik bir ağa bağlı" farklı bağlantılar kurmak ve sürdürmektir. Jo'ns (2011) araştırmacıların uluslararası akademik hareketliliğini çoğunlukla ev sahibi kurumdan bir veya birkaç başka kuruma dairesel hareketliliği olarak tanımlamaktadır. Yapılan araştırmalar, bu tür bir hareketliliğin hem seyahat eden hem de ev sahipliği yapan akademisyenlerin yanı sıra öğrenciler, araştırma grupları ve kurumları için önemli olumlu geri bildirim etkileri oluşturabileceğini göstermiştir (Ackers, 2005; Ackers ve Gill, 2008; Altbach, 1989; Blumenthal, Goodwin, Smith ve Teichler, 1996; Jo'ns, 2007; 2009; O'Hara, 2009; Van de Sande, Ackers ve Gill, 2005; Welch, 1997).

Bu kapsamda gerçekleştirilen bir hareketliliğin, yeni bilgi üretimi, mevcut bilginin uluslararası dolaşımı, araştırma ve öğretim için yenilikçi kaynakların paylaşımı, düzenli öğrenci ve akademisyen değişimi ve uzun vadeli araştırma işbirliğinin kurulması amaçlarına da hizmet ettiği söylenebilir. Bu anlamda bu tür bir hareketlilik sonucu oluşan işbirlikleri sonucunda bazı ülkeler önemli yararlar elde etmişlerdir. Bu kapsamda kurulan işbirlikleri aracılığıyla Almanya, dünya çapında bilim ve mühendislik alanlarında en çok makale yayınlanan ilk 5 ülke arasına ABD ise uluslararası hareketlilik sonrası oluşan işbirliği ile ortak yazarlı yayın yapan ilk üç ülke arasına girmiştir. Bu araştırmacıların aynı zamanda kendi kaynak ülkelerinde de ilk sıralarda yer aldıkları ortaya çıkartılmıştır (Adams, Gurney ve Marshall 2007; National Science Board 1998, 2010).

Akademisyenler ve öğrenciler arasında mesleki gelişim amaçlı uluslararası hareketlilik II. Dünya Savaşı sonrası dönemde önemli ölçüde arttığı ve bunun sonucunda da yükseköğrenim ve araştırmadaki uluslararası ilişkiler ve işbirliklerinin yoğunlaştığı ortaya konulmuştur (Altbach ve Teichler 2001; Bhandari ve Blumenthal 2009; Robertson 2006; 2010). Ioannidis (2004) bu tür uluslararası hareketlilikte bilim insanlarının en hareketli grup olduğunu belirtmektedir. Ona göre bu hareketliliğe katılan akademisyenler Amerika Birleşik Devletleri'nde (ABD) en sık atıf yapılanlar arasında yer almakta, Birleşik Krallık'ta %24, Almanya'da ise %19 gibi oldukça yüksek bir oranda atıf almaktadırlar.

Dünyanın farklı ülkelerinde olduğu gibi Türkiye'de de öğrenciler ve akademisyenlerin farklı yollarla başka ülkelerde mesleki gelişim amaçlı hareketlilikleri sıkça karşılaşılan bir durumdur. Bu anlamda Osmanlı Devleti'nde 19. yüzyılın ilk yarısından itibaren yurt dışına burslu statüde öğrenci gönderilmeye başlanmıştır (Erdoğan, 2010; Yıldırım, 2005). Gümüş ve Gökbel'e göre (2012) Osmanlı'nın son dönemlerinden itibaren, devletin nitelikli insan kaynağı ihtiyacını karşılamak üzere yurtdışına öğrenci gönderilmiştir. Cumhuriyetin ilk yıllarından itibaren de Kurtuluş Savaşı'ndan yeni çıkmış olan ülkenin kalkınmasını gerçekleştirecek olan nitelikli insan gücünü yetiştirmek amacıyla kısıtlı imkânlarla rağmen, farklı alanlarda yurt dışına öğrenci gönderilmeye devam edilmiştir (Yıldırım, 2005).

Türk yükseköğretim sistemi bakımından mevcut durum değerlendirildiğinde mesleki gelişim amacıyla yurt dışına yapılan hareketlilik farklı şekillerde yapılmaktadır. Bu yöntemlerden birisi, öğretim üyesi yetiştirmek amacıyla farklı ülkelere öğrenci ya da araştırmacılar gönderme işidir.

Bu çerçevede Milli Eğitim Bakanlığı (MEB) Yurt Dışına Lisansüstü Öğrenim Amacıyla Gönderilecek Öğrencileri Seçme ve Yerleştirme Sınavı (YLYS) aracılığıyla öğrenci göndermektedir. Bu amaçla "1416 sayılı Ecnebi Memleketlere Gönderilecek Talebe Hakkında Kanun" kapsamında 1929 yılından 2019 yılına kadar yurt dışına 13.511 öğrenci gönderilmiştir (Altekin ve Tekben, 2019). Bu kanun kapsamında yurt dışına gönderilen araştırmacıların döndükten sonra yurt dışında kaldıkları sürenin iki katı kadar kurumlarında çalışmaları zorunlulukları bulunmaktadır.

Yine Yükseköğretim Kurulu (YÖK) tarafından üniversitelerin ve kamu kurumlarının ihtiyacı dikkate alınarak yurtdışına öğrenci ve öğretim elemanı gönderilmektedir. Zaman zaman bu gönderme süreçleri yavaşlasa da bu hareketlilik devam etmektedir. Özellikle yeni üniversitelerin kurulmaya başlanmasıyla beraber son yıllarda bu konuya daha da fazla ağırlık verilmeye başlandığı değerlendirilmektedir. Bu amaçla 2007 yılı sonrasında YÖK, devlet üniversitelerinde görev yapan öğretim elemanlarına yönelik mevcut yurtdışı doktora bursunun yanı sıra özellikle niteliğin artırılması amacı ile lisansüstü eğitim sırasında veya sonrasında kullanılabilir birçok yurtdışı araştırma bursu ihdas etmiş (Gümüş ve Gökbel, 2012) olmasına karşın özellikle 2016 yılından sonra yurtdışı gönderilen akademisyen sayısında bir azalmanın olduğu gözlenmektedir.

Mesleki gelişim amaçlı akademik hareketlilik anlamında diğer uygulama ise hâlihazırda öğretim üyeliği yapanların belli süreliğine yurt dışında farklı bir üniversitede misafir araştırmacı ya da öğretim üyesi (sabbatical, visiting professor vb) olarak yaptıkları hareketlilikleri durumudur. Bu uygulamaların yanı sıra Türkiye Bilimsel ve Teknolojik Araştırma Kurumu (TÜBİTAK), Türkiye Bilimler Akademisi (TÜBA) ve her ne kadar da yapısı ve işleyişi değişse de bir dönem Devlet Planlama Teşkilatı (DPT) gibi kurumların sağladıkları akademik hareketliliğe yönelik burslar bulunmaktadır. Bu kurumların sağladığı burslar ve ayrıca uzman insan gücü yetiştirmek üzere sağladıkları kurumsal kaynaklar, yurt dışı akademik amaçlı araştırmacı hareketliliğini desteklemeye yönelik diğer uygulamalardır.

Altekin ve Tekben (2019) mesleki gelişim amacıyla yurt dışına yapılan hareketliliğin katılanların kişisel ve mesleki gelişimlerine katkısı olduğunu ortaya koymuşlardır. Bu katkıların başlıcaları olarak da akademik yeterlilik, çalışma disiplini, sosyal ve kültürel kazanımlar ile yabancı dil bilgisidir. Diğer yandan gerek bu kapsamda gerekse de başka şekillerde bu tür bir hareketlilik sonrası, kaynak ülke ve kurumlarda akademisyenlerin birtakım sorunlar yaşamaları da söz konusudur. Bu anlamda özellikle son yıllarda MEB bursu ile yurtdışına gönderilen öğrencilerin genelde yeni kurulan üniversitelere plansız bir şekilde dağıtıldığı, gittikleri üniversitede kendi bölümleri olmadığı için uzmanlık alanlarının dışındaki alanlarda görevlendirildikleri ve zorunlu hizmet yükümlülüklerinden dolayı da başka bir üniversiteye geçme konusunda sorunlar yaşamaktadırlar. Yine mesleki gelişim amaçlı hareketliliği tamamlayarak yurda ve kurumuna dönen akademisyenlerin, kurumlarına uyum sağlama, kabul görme, kadroya atanma, takım halinde çalışma kültürü ve işbirliği konuları ile özellikle yeni kurulan üniversitelerin fen ve mühendislik alanında çalışanların teknik altyapı eksiklikleri, kütüphane ve bilgi tabanına erişimindeki sınırlılıklar nedeniyle araştırma ve yayın yapma sorunları yaşadıkları bildirilmektedir. Öcal'a göre (2012) uygulamadan kaynaklanan eşgüdüm ve motivasyon sorunları nedeniyle bu hareketliliğe katılan akademisyen ve araştırmacıların bir kısmının farklı iş sahalarına yöneldikleri, eğitimlerini yarıda bıraktıkları, mevcut akademik koşulların yetersizliği gibi sebeplerden dolayı ülkeye geri dönmeyi reddetmektedirler. Her şeye rağmen kurumlarına geri dönenlerin de uzun yıllardan beri bu konuda yeterli çalışmaların yapılmaması, sorunların tespiti ve çözümü konusunda bir ilerleme kaydedilmemesinden şikâyetçi olduklarını

belirtmektedir. Bu anlamda yaşanan en temel sorunlar ise; uygun çalışma koşulları ve ortamlarının sağlanmaması ile kadro süreçlerinin belirsiz olması konularıdır.

Mesleki gelişim amaçlı hareketlilik uygulamalarının gerek kaynak ülke gerekse de kurumlar bakımından önemli ekonomik maliyetleri bulunmaktadır. Bunun karşılığında akademisyenler ya da araştırmacıardan beklenen, çalıştıkları alanlarla ilgili bilgi, deneyim ve araştırma kapasitelerini geliştirmeleri ve bunları kaynak ülke ve kurumlarına aktarmalarıdır.

Mesleki gelişim amaçlı gerçekleştirilen uluslararası akademik hareketlilik ve bu hareketliliğin bu dolaşıma katılan akademisyenler, kaynak ülkeleri ve kurumları üzerindeki katkıları fazla çalışılmış bir konu değildir. Söz konusu akademik hareketliliğin hem akademisyenlere hem de ülke ve kurumlarındaki öğrencilere olumlu katkıları olması nedeniyle mevcut çalışma, mesleki gelişim amaçlı gerçekleştirilen uluslararası hareketliliğin katkısına dair akademisyen görüşlerinin belirlenmesine gereksinim vardır. Bu kapsamda mevcut araştırma akademisyenlerin mesleki gelişim amaçlı uluslararası hareketliliklerinin onların bilgi, araştırma kapasitesi, yayın üretme, işbirliği geliştirme, projeler geliştirme gibi alanlarda hem kendilerine hem de kaynak kurumlarına ne tür ve ne kadar katkıda bulunduğu dair akademisyen görüşlerini belirlemeyi hedeflemektedir. Akademisyenlerin söz konusu eğitim ya da araştırma sürelerini tamamlayıp döndükten sonra kurumlarına sundukları katkının araştırılması katlanılan maliyelerinin büyüklüğü de söz konusu olduğunda bu araştırma sonuçlarının ülkelerin bu hareketliliği destekleme ya da yeniden düzenleme süreçlerine katkı sunabileceği için önemlidir.

Araştırmanın Amacı

Bu çalışma, mesleki ve kişisel gelişim amaçlı gerçekleştirilen uluslararası hareketliliğin katkısına dair akademisyen görüşlerini belirlemeyi amaçlamaktadır. Bu genel amaca ulaşmak için aşağıdaki soruların yanıtları aranmıştır:

- Akademisyenlerin mesleki ve kişisel gelişim amaçlı uluslararası hareketlilik ihtiyacına ilişkin görüşleri nelerdir?
- Bu hareketliliğin amacı nedir?
- Ne tür bursları kullandılar?
- Tercih ettikleri ülkeyi seçme sebepleri nedir?
- Uluslararası hareketliliğin mesleki ve kişisel gelişimleri üzerindeki etkisine ilişkin görüşleri nelerdir?
- Kendi kurumlarına döndükten sonra karşılaştıkları sorunlarla ilgili görüşleri nelerdir?
- Katılımcıların bu uluslararası hareketlilik sonrası kariyer gelişimleri hakkındaki görüşleri nelerdir?

Yöntem

Çalışmada nitel araştırma yöntemlerinden "durum çalışması" yaklaşımı kullanılmıştır. Durum çalışması, bir veya daha fazla olayın, ortamın, programın, sosyal grubun ya da diğer birbirine bağlı sistemlerin derinlemesine araştırıldığı ve irdelendiği bir yöntemdir (McMillan, 2000, 45;

Denzin ve Lincoln, 2005; Marshall ve Rossman, 2006). Merriam (2013) durum çalışmasını, sınırlı bir sistemin derinlemesine betimlenmesi ve incelenmesi, Yıldırım ve Şimşek (2011) ise bir veya birkaç durumun derinliğine araştırılması ve duruma ilişkin verilerin bütüncül bir yaklaşımla analiz edilmesi olarak tanımlamaktadırlar. Araştırmada durum çalışması desenlerinden “iç içe geçmiş tek durum deseni” kullanılmıştır. Bu desende bir durum içinde çoğu kez birden fazla alt tabaka veya durum olabilmektedir (Yıldırım ve Şimşek 2011). Uluslararası akademik hareketliliğe katılan öğretim elemanlarının görev yaptıkları üniversite, alan, süre ve unvan yönünden farklılık göstermektedirler. Çalışmada akademik hareketliliğin öğretim elemanlarına katkısı durum olarak ele alınmıştır. Araştırmada bu durum içinde yer alan alt analiz birimlerini ise akademik hareketliliğe gereksinim, amaç, finansman, ülke tercihi, akademik ve kişisel gelişime etkisi, sorunlar ve üniversitesine dönüş sonrası kariyer gelişimine etkisi oluşturmaktadır. Belirlenen alt analiz birimlerinin iç içe geçmiş yapısının, incelenmesinin araştırma durumunu ayrıntılı olarak açıklayacağı ve araştırma durumunun bütününe ilişkin sonuçlar elde edilebileceği düşünülmektedir.

Çalışma Grubu

Araştırmanın çalışma grubunu, 2018-2019 eğitim-öğretim yılı bahar döneminde Yıldız Teknik, Adıyaman, İnönü, Mersin, İstanbul ve Ankara üniversitelerinin farklı birimlerinde (Eğitim, Fen-Edebiyat, Mühendislik Fakülteleri ile Meslek Yüksek Okulları) görev yapan ve ölçüt örnekleme yöntemine göre belirlenen 15 öğretim üyesi oluşturmaktadır. Nitel araştırmalar belli ölçütlere göre seçilen az sayıdaki kişilerle yürütülebilir ve seçilen kişilerde belli ölçütler göre belirlenir. Belirlenmiş ölçütleri karşılayan ölçüt örneklem bu yöntemlerden birisi olarak kabul edilir (Patton, 2014, 230-235). Bu araştırmada ölçüt, öğretim üyelerinin akademik çalışmalar yapak üzere belli bir süre devlet bursundan faydalanarak Amerika Birleşik Devletleri’nde (bir kişi İsviçre’de bulunmuş) bulunmuş olmaları ve yurda döndükten sonra, yurt dışında buldukları sürenin iki katı süre mecburi hizmetlerinin olmasıdır.

Katılımcıların belirlenmesinde evreni oluşturan birimlere ulaşmanın zor veya evren hakkındaki bilgilerin eksik olduğu durumlarda kullanılan kartopu veya zincir örnekleme tekniği tercih edilmiştir (Patton, 2005). Öncelikle Adıyaman Üniversitesi ve Yıldız Teknik Üniversitesi’nde daha önce akademik hareketliliğe katılmış ve araştırmacıların yakından tanıdıkları ve farklı branşlarda görev yapan iki kişi ile konu hakkında görüşme yapılmıştır. Araştırmanın ilerleyen aşamalarında bu kişilerin yurtdışından tanıdıkları ve arkadaşları olan ve farklı üniversitelerde görev yapan kişilere kartopu tekniği ile ulaşılmıştır (Denzin ve Lincoln, 2008). Katılımcılardan 4 kişi Adıyaman, 4 kişi Yıldız Teknik Üniversitesi’nde görev yapmakta ve bu kişilerin önerisi ve önerilen kişilerin de yardımıyla 1 kişi Ankara, 1 kişi Mersin, 2 kişi İnönü ve 3 kişi İstanbul Üniversitesi’nden olmak üzere toplam 15 kişiye ulaşılmıştır. Böylece hedef gruba ulaşmada kendi aralarındaki iletişim ağından faydalanarak (Grix, 2010) farklı üniversitelerden akademik hareketliliğe katılan öğretim elemanlarına ulaşılmıştır. Görüşme yapılan öğretim üyeleri 28-45 yaş aralığında, 6’sı kadın, 9’u erkektir. Araştırmaya katılan öğretim elemanlarının branşı, yurtdışında bulunma süreleri, unvanı ve buldukları ülke değişkenleri Tablo 1’de verilmiştir.

Tablo 1.

Katılımcıların Demografik Özellikleri

Kod İsim	Branş	Unvan	Bursiyer	Kurumu	Süre (Yıl)	Gidilen Ülke
Ahmet	Felsefe	Dr. Araş. Gör.	Araş. Projesi	Adıyaman	1	ABD
Ali	PDR	Dr. Öğr. Üyesi	MEB-YÖK	İstanbul	6	ABD
Özgür	Fizik	Prof. Dr.	Araş. Projesi	İnönü	3	İsviçre, ABD
Barış	PDR	Dr. Öğr. Üyesi	MEB-YÖK	Adıyaman	6	ABD
Turgay	Bilgisayar Müh.	Dr. Öğr. Üyesi	MEB-YÖK	Yıldız Teknik	8	ABD
Esmâ	Elektrik Müh.	Dr. Öğr. Üyesi	MEB-YÖK	İnönü	8	ABD
Sedat	Eğitim Yönetimi	Doç. Dr.	Araş. Projesi	İstanbul	1	ABD
Ömer	Özel Eğitim	Doç. Dr.	MEB-YÖK	Ankara	6	ABD
Bekir	Eğitim Yönetimi	Doç. Dr.	MEB-YÖK	Adıyaman	6	ABD
Can	Fen Bilgisi	Dr. Öğr. Üyesi	MEB-YÖK	İstanbul	4	ABD
Ozan	Matematik	Dr. Araş. Gör.	MEB-YÖK	Yıldız Teknik	4	ABD
Gülsüm	Ölçeme ve Değ.	Dr. Öğr. Üyesi	Araş. Projesi	Mersin	1	ABD
Mehmet	Biyoloji	Araş. Gör. Doç. Dr.	MEB-YÖK	Adıyaman	8	ABD
Cemal	Kimya	Dr. Öğr. Üyesi	MEB-YÖK	Yıldız Teknik	6	ABD
Aziz	Makine Müh.	Prof. Dr.	Araş. Projesi	Yıldız Teknik	2	ABD

Tablo 1’de, görüldüğü üzere, araştırmaya farklı branştan 15 öğretim üyesi katılmıştır. Katılımcılardan bir kişi hem ABD hem de İsviçre’de diğerlerinin tamamı Amerika Birleşik Devletleri’nde (ABD) akademik çalışmalar yapmış ve yurt dışında bulunma süreleri 1-8 yıl arasındadır. Katılımcılardan yurt dışında bir yıl bulunan üç kişi misafir öğretim üyesi, ABD ve İsviçre’de toplam üç yıl bulunan öğretim üyesi ise iki yıl İsviçre’de ve bir yıl ABD’de misafir öğretim üyesi statüsünde bulunmuştur. ABD’de 6 veya 8 yıl bulunan öğretim üyeleri ise Milli Eğitim Bakanlığı bursu ile yüksek lisans ve doktora eğitimi için bu ülkede bulduklarını belirtmişlerdir. ABD’de bir yıl bulunanlar ile hem ABD’de hemde İsviçre’de bulunan öğretim üyesi YÖK bursundan faydalanmış buna karşın 6 veya 8 yıl ABD’de bulunanlar MEB-YLSY bursundan faydalanmıştır. Katılımcılardan iki kişi Araş. Gör. Dr., bir kişi Araş. Gör. Doç. Dr. ve 12 kişi ise öğretim üyesi kadrosunda görev yapmaktadır.

Verilerin Toplanması

Araştırmanın verileri nitel araştırmalarda en sık kullanılan (Yıldırım ve Şimşek, 2006, 119) ve görüşlerine başvurulmuş kişilerinde araştırma üzerinde de kontrolü olan (Ekiz, 2009, 63) ve görüşme sürecindeki esneklik özelliğinden dolayı sondaj sorularının da sorulabildiği yarı yapılandırılmış görüşme tekniği kullanılmıştır. Bu amaçla araştırmacılar tarafından görüşme formu geliştirilmiştir. Formun hazırlanması sürecinde öncelikle uluslararası akademik hareketliliğe ilişkin literatür incelenmiş ve akademik hareketliliğe gereksinim, amaç, finansman, ülke tercihi, sürecin akademik ve kişisel gelişime etkisi ve yaşanan sorunlar ile üniversitelerine dönüş sonrası kariyer gelişimine etkisine ilişkin temalar belirlenmiştir.

Yarı yapılandırılmış formda katılımcıların demografik özelliklerini belirlemeye yönelik altı adet ve belirtilen temalara göre yaşanan sorunları ve çözüm önerileri belirlemek amacıyla dört adet soru hazırlanmıştır. Araştırmacıların dışında eğitim yönetimi alanında çalışan iki öğretim üyesi

ile eğitim yönetimi alanında akademik hareketliliğe katılan iki öğretim üyesinin görüşleri de alınarak forma son şekli verilmiştir. Görüşmeler, 2019 yılı Mart-Mayıs ayları arasında Adıyaman, Yıldız ve İstanbul üniversitelerinde görev yapan 11 öğretim elemanı ile yüzyüze görüşülmüştür. Görüşme sürecine başlanmadan önce araştırmacılar 4-7 dakika kendisi hakkında bilgi vermiş, öğretim üyelerinin kimlik bilgilerinin ve çalıştığı kurumların açıkça belirtilmeyeceği ve kod isim kullanılacağı belirtilerek güven ortamı sağlanmaya çalışılmıştır. Araştırmanın amacı açıklanmış ve görüşme sürecine geçilmeden önce ses kaydı için izin istenmiştir. Katılımcılardan 7 kişi ses kaydına izin vermesine karşın 4 kişiyle yapılan görüşmede araştırmacılar tarafından not tutulmuştur. Görüşmelerin 8'i öğretim elemanlarının ofisinde diğerleri ise araştırmacıların ofisinde gerçekleşmiş ve 40-45 dakikada tamamlanmıştır. Görüşme süreçlerinde öğretim elemanlarına "akademik hareketliliğe neden gereksinim duyduunuz?", "neden ABD?", "akademik hareketliliğin kişisel mesleki gelişiminize katkısı nedir?" vs. şeklindeki sorularının yanısıra demografik değişkenlere ilişkinde "hangi burs programından faydalandınız?", "ABD'de kaç yıl bulundunuz?" vs soruları da yöneltmiştir.

Verilerin Analizi

Araştırma kapsamında elde edilen verilerin çözümlenmesinde içerik analizi türlerinden tümevarımcı analiz yöntemi kullanılmıştır. Bu tür analizler genellikle bir konu üzerinde toplanan benzer verilerin bir araya getirilmesi, analiz edilmesi ve yorumlanmasında kullanılır (Mayring, 2000; Yıldırım ve Şimşek, 2011). Tümevarımcı analiz, kodlama yoluyla verilerin altında yatan kavramları ve bunların arasındaki ilişkileri ortaya çıkarmak amacıyla yapılmaktadır (Miles ve Huberman, 1994; Yıldırım ve Şimşek 2011).

Araştırma verilerinin analizi üç aşamada gerçekleştirilmiştir. Birinci aşamada ses kaydı olarak elde edilen veriler araştırmacılar tarafından deşifre edilmiş ve diğer görüşme metinleri ile word ortamına aktarılmıştır. Her bir word dosyasına kod ismi verilmiş, aynı kod isim soru numaralarının önüne yazılmıştır. Örneğin dosya ismi Sedat, soru için ise Sedat 1, Sedat 2, Sedat 3, ve Sedat 4 şeklinde kodlanmıştır. Bu yöntem 15 katılımcı için ayrı ayrı gerçekleştirilmiştir. İkinci aşamada her bir soruya verilen cevaplar bir dosyada yeniden toplanmıştır. Yani birinci soruya verilen cevaplar Sedat 1, Ahmet 1, Ozan 1, ikinci soruya verilen cevaplar Sedat 2, Ahmet 2, Ozan 2, şeklinde, üçüncü ve dördüncü sorular için de aynı işlem yapılarak toplam dört dosya şeklinde yeniden oluşturulmuştur.

Son adımda ise iki araştırmacı tarafından elde edilen temalar (neden akademik hareketlilik, burs, neden ABD vs.) eğitim bilimleri ve nitel araştırma konularında bir uzmanın görüşüne sunularak elde edilen temalar üzerinde kodlayıcılar arası güvenilirlik analizi gerçekleştirilmiştir. "Güvenilirlik= [Görüş Birliği / (Görüş Birliği + Görüş Ayrılığı)] X 100 formülünden (Miles ve Huberman, 1994) yararlanılmış ve kodlayıcılar arası güvenilirlik düzeyi %90 olarak hesaplanmıştır. Ayrıca akademik hareketliliğe katılanların ifadelerinin hangi temalarla ilişkili olduğu konusunda eğitim yönetimi alanında çalışan ve aynı zamandan akademik hareketliliğe katılan iki uzmanın da görüşü alınmıştır.

Güvenilirlik ve Etik

Nitel araştırmada geçerlik bilimsel bulguların doğruluğu; güvenilirlik ise, bilimsel bulguların tekrarlanabilirliği ile ilgilidir (Yıldırım ve Şimşek, 2003). Araştırmanın geçerliliğini ve

güvenirliliğini artırmak amacıyla bazı önlemler alınmıştır. İlk olarak araştırmanın iç geçerliliğini (inandırıcılığını) artırmak için alan yazın taranmış, akademik hareketliliğe katılan iki kişi ile ön görüşme yapılmış, yarı yapılandırılmış görüşme formu hazırlanmış, uzman görüşü alındıktan sonra sorulara son şekli verilmiştir. Araştırma sürecinde katılımcıların kimliklerinin açıklanmayacağı belirtildikten sonra araştırmanın amacı açıklanmış, ses kaydı istemeyen katılımcıların kaygıları giderilmiş ve görüşme süreci yazılı kaydedilmiştir. İkinci olarak araştırmanın dış geçerliliğini artırmak amacıyla araştırmanın deseni, çalışma grubu ve demografik özellikleri, araştırma sorularının hazırlanma aşamaları, verilen toplanması ve analiz süreçleri ile çalışmanın dış geçerliliğini güçlendirmek için araştırma grubunda maksimum çeşitliliğe verilmiştir. Üçüncü olarak araştırmanın iç güvenirliliğini (tutarlılığını) artırmak amacıyla bulguların tamamı doğrudan yani yorum yapılmadan verilmiş ve güvenirliliği artırmak için alan uzmanı ve ölçme ve değerlendirme uzmanlarının görüşleri alınmıştır. Son aşamada ise araştırmanın dış güvenirliliğini artırmak amacıyla ayrıntılı betimlemeler yapılarak bulgular yazılmış ve katılımcılara verilen kod isimler, bulgular kısmındaki verilerin tutarlılığını kontrol etmeye olanak verecek açıklıkta belirtilmiş ve sunulmuştur.

Sonuçlar

Bulgular başlığında, araştırmanın alt amaçları doğrultusunda ulaşılan veriler sistematik bir biçimde sunulmuştur. Bu doğrultuda katılımcıların akademik hareketlilik sürecine katılımlarını etkileyen dinamikler, bu sürecin mesleki ve kişisel gelişimlerine katkısı, kurumlarına döndükten sonra deneyimlerini aktarma sürecinde karşılaştıkları sorunlar ve kariyer gelişimlerini nasıl gördüklerine ilişkin görüşler olmak üzere dört temel tema etrafında ele alınmıştır. Bu temalar Şekil 1’de gösterilmiştir.

Şekil 1’de, akademik hareketliliğe ilişkin sürecin başlaması, sürecin katılımcıların akademik ve kişisel gelişimine etkisi, akademik hareketlilik sonrası deneyimlerinin bilim dünyasına aktarımı ve akademik hareketliliğin katılımcının mesleki gelişim sürecine etkileri incelenmiştir. Belirtilen temalar çerçevesinde konuya ilişkin bulgular Tablo 2’de ayrıntılı bir biçimde sunulmuştur:

Akademik Hareketlilik İhtiyacı: Katılımcılar mesleklerinde daha iyi bir üniversitede eğitim görmek, ünlü öğretim üyelerinin yurt dışında bulunması, alanı ile ilgili yeni konuları çalışma olanağının olması, kaynaklara daha kolay ulaşabilme ve akademik akademik kariyerine gelişmiş bir ülkede iyi bir başlangıç yapmak ihtiyacıyla akademik hareketliliği tercih ettiklerini belirtmişlerdir. Dil becerisi için akademik hareketliliğe gereksinim duyma konusunda katılımcıların görüşü aşağıdaki gibidir:

...Dil becerimi ileri seviyeye taşımak (Ali)... Alanınla ilgili kaynaklara ulaşmak ve bilimsel toplantılara katılmak (Turgay) ...Dünya’da ne olup bittiği daha güvenilir kaynaklardan öğrenmek (Bekir)...Dünya vatandaşı olabilmek. (Mehmet)

Tablo 2.

Hareketlilik İhtiyacı, Hedefler, Burs Türü ve Ülke Tercihleri

Temalar	Görüşmeden alınan İfadeler
Akademik Hareketlilik İhtiyacı	Ali-"Mesleğim gereği farklı milletler, kültürler ve maneviyattaki kişilerle çalışma olanağını bulmak " Özgür-"Alanımla ilgili sadece CERN'de çalışabilirdim" Turgay-"Ülkemizde kendi alanımda çalışan çok az kişinin olması" Ömer-"Alanımla ilgili meşhur hocaları tanımak ve onlarla çalışmak" Barış-"Mesleki kariyerime gelişmiş bir ülkede iyi bir eğitimle başlamak" Gülsüm-"Yurtdışındaki üniversitenin daha iyi olduğunu düşündüğümden" Bekir-"Dil becerimi ileri seviyeye taşımak amacıyla" Aziz-"Kaynaklara daha kolay ulaşarak tezimi yazmak" Mehmet-"Gelişmiş bir ülkeyi merak ettiğimden"
Akademik Hareketlilik Amaçları	Yüksek Lisans ve Doktora Eğitimi Doktora tez araştırması Doktora sonrası araştırma
Burs Türü	MEB-YLSY-YÖK Kurum Görevlendirmesi Araştırma Projesi
Ülke Tercihi (ABD)	Esmâ-"Alanımda en iyi olması bursun bu ülke için verilmesi" Sedat-"Alanımla ilgili kaynaklara ancak bu ülkede bulabilirdim" Ozan-"Alanımla ilgili ufukumun bu ülkede açılacağına inandığımdan"

Akademik Hareketlilik Amaçları: Katılımcıların akademik hareketliliğe, lisansüstü eğitim, doktora tez süreci ve doktora sonrası araştırma yapmak amacıyla gitmişlerdir.

Burs Türü: Akademik hareketliliğe katılanlardan lisansüstü eğitim için gidenlerin tamamı MEB ve YÖK İşbirliği kapsamında YLSY (Yurt Dışına Lisansüstü Öğrenim Amacıyla Gönderilecek Öğrencileri Seçme ve Yerleştirme) bursu ile 1415 sayılı kanun kapsamında yurtdışına gitmişlerdir. Doktora sonrası araştırma yapmak amacıyla yurt dışına gidenlerin YÖK bursu ve kurum desteği aldıkları ile yurtdışında proje katılanlar ise kurum desteği ve katıldıkları projeden burs aldıklarını belirtmişlerdir. Burs konusunda bir katılımcı şunları belirtmiştir:

...Devlet bursu olmadan ABD'de lisansüstü eğitim yapmam mümkün değildi. (Ali)

Ülke Tercihi (ABD): Ülke tercihlerine ilişkin katılımcı görüşleri değerlendirildiğinde ABD'nin katılımcıların meslek alanında en iyi olması ve bursun özellikle bu ülke adına verilmesi olduğunu belirtmişlerdir. Konuya ilişkin bir katılımcının görüşü şu şekildedir:

...Alanımla ilgili bütün kaynaklara ulaşacağımı ve ufukumun bu ülkede açılacağına inanıyordum. (Ozan)

Katılımcıların akademik hareketliliğinin katılımcıların mesleki ve kişisel gelişimlerine katkısına dair görüşleri Tablo 3'te verilmiştir.

Tablo 3

Akademik Hareketliliğin Katılımcıların Mesleki ve Kişisel Gelişimlerine Katkısı

Temalar	Görüşmeden alınan ifadeler
Kuram ve Uygulama Bilgisi	<p>Esmâ-"Alanımla ilgili önemli bir birikimim oldu ve bundan sonra yeni gelişmeleri takip edecek potansiyele sahibim"</p> <p>Mehmet-"Araştırma süreçlerini öğrendim"</p> <p>Cemal-"Bir konuda çok farklı kaynaklardan faydalanarak özgün bir problemi çözmeyi öğrendim"</p> <p>Aziz-"Akademik dilde yazı yazmayı bilmediği öğrendim ve bireysel çalışmayı bilim etiğini öğrendim"</p> <p>Gülsüm-"Meslek değerlerinin her koşulda savunuculuğunu yapmayı öğrendim"</p> <p>Barış-"En önemlisi teoriden ziyade pratiğe dayalı klinik deneyimlerimi geliştirdim"</p> <p>Ömer-"Kuramı uygulamaya dönüştürme becerisi edindim" Ali-"Alanımla ilgili bir şeyi yapabilmeyi deneyimledim" Sedat-"Takım çalışmasını öğrendim"</p> <p>Özgür-"Laboratuvarında deney yapmayı öğrendim"</p> <p>Mehmet-"Verilerin çeşitli yöntemlerle analiz etmeyi öğrendim"</p> <p>Cemal-"Deney yapmayı, bunu yayına dönüştürmeyi, topluluk karşısında sunmayı ve savunma yapabilmeyi öğrendim"</p>
Ortak Yayın	<p>Anabilim Dalındaki meslektaşlarım ile kongrelere katıldım"</p> <p>Ali/Barış/Ömer-"Hocamla kitap ve kitap bölümleri yazdım"</p> <p>Ozan-"Proje geliştirme ve uygulama süreçlerine görev aldım"</p> <p>Can-"Hocamla birlikte geliştirdiğimiz projeden 300.000 \$ fon aldık ve proje süresince maaşımı projeden aldım"</p> <p>Mehmet-"Bursum kesildiğinde hocam beni proje olarak maddi sorunu çözdü"</p>
Çok Kültürlülük ve Hoşgörü	<p>Barış- Farklı dil, milliyet, kültür, inanç ve topluluklardan olan kişilerle çalışmayı, empati kurmayı öğrendim"</p> <p>Esmâ-"Her milliyetten ve inançtan insanların değerli olduğunu içselleştirdim"</p> <p>Ömer-"Saygı duymayı, mesafe koymayı, hayır demeyi, bildiğin işi yapmayı, özel hayata girmemeyi, çok kültürlü toplumda yaşamayı öğrendim"</p>
İşbirliğini Sürdürüme	<p>Bekir-"Çalışmaları devam ettiriyorum, hatta hocamla ABD'deki üniversitemde Genç Araştırmacı Ödülüne Layık görüldüm"</p> <p>Ali-"Hocam ve arkadaşlarımla, konferansa katılıp, proje yürütüyor, makale ve kitap bölümü yazıyoruz"</p> <p>Turgay-"Alanımla ilgili ülkemizde henüz çalışan kişi olmadığından, yine doktora hocamla çalışmaya devam ediyorum"</p> <p>Can-"Hocam tekrar üniversiteme dönmemi istiyor, ancak zorunlu hizmetimden sonra karar vereceğim"</p>

Kuram ve Uygulama Bilgisi: Öğretim elemanlarının akademik hareketlilik sürecinde mesleki alanlarına ilişkin bilgi birikimi ve literatüre hâkim olma konusunda kazanımlar edindiklerini, bilginin uygulamaya dönüştürülmesi ve yeniden üretilmesi konusunda beceriler geliştirdiklerini ve öğrenmeyi öğrendiklerini ve akademik yayınlarda bilimsel etik ilkelerini titizlikle uyguladıklarını belirtmişlerdir. Konuya ilişkin bazı kademesyenlerin görüşleri şu şekildedir:

...Deney yapmayı, bunu yayına dönüştürmeyi, topluluk karşısında sunum yapmayı ve savunma yapabilmeyi öğrendim. (Cemal)...Meslek değerlerinin her koşulda savunuculuğunu yapmayı öğrendim. (Ali)

Ortak Yayın: Katılımcılar, lisansüstü eğitim sürecinde genel olarak danışmanlarıyla proje geliştirdiklerini, kitap ve makale yazdıklarını, meslektaşları ile kongrelere katıldıklarını belirtmişlerdir. Konuya ilişkin bazı akademisyenlerin görüşleri aşağıdaki gibidir:

...Danışmanımla birlikte geliştirdiğimiz projeden 300.000 \$ fon aldık ve proje süresince maaşımı bu projeden aldım (Can)... Bursum kesildiğinde hocam beni proje alarak maddi sorunu çözdü. (Mehmet)

Çok Kültürlülük Ve Hoşgörü: Katılımcıların bu sürecin çok kültürlü toplumda belli bir dönem yaşamalarının hazmetme kapasitesi ve toleranslarını düzeyini artırdığını, farklı milliyet ve inançtan meslektaşlarla bir amaç doğrultusunda çalışma konusunda katkılar sağladığını belirtmişlerdir. Konu hakkında akademisyenlerin görüşleri aşağıdaki gibidir:

...Farklı dil, milliyet, kültür, inanç ve topluluklardan olan kişilerle çalışmayı ve empati kurmayı öğrendim... (Barış). Saygı duymayı, mesafe koymayı, hayır demeyi, bildiğim işi yapmayı, özel hayata girmemeyi, çok kültürlü toplumda yaşamayı öğrendim...(Ömer) ve ...Her milliyetten ve inançtan insanların değerli olduğunu içselleştirdim... (Esma)

İşbirliğini Sürdürüme: Akademik hareketlik sürecini tamamlayıp ülkelerine ve kurumlarına dönen öğretim elemanlarının buldukları üniversitenin kütüphanesinden üyelikleri sora erinceye kadar faydalandıkları, özellikle tez danışmaları ve yurtdışındaki mesai arkadaşlarıyla işbirliğini ortak yayın yapma ve proje geliştirme ve uluslararası konferanslara katıldıkları işbirliği sürdürmektedirler. Konuya ilişkin bazı akademisyenlerin görüşleri şu şekildedir:

"Çalışmaları devam ettiriyorum, hatta hocamla ABD'deki üniversitemde Genç Araştırmacı Ödülüne Layık görüldüm... (Bekir). Alanımla ilgili ülkemizde henüz çalışan kişi olmadığından, yine doktora hocamla çalışmaya devam ediyorum... (Turgay). Hocam tekrar üniversiteme dönmemi istiyor, ancak zorunlu hizmetimden sonra karar vereceğim (Can).

Katılımcıların kurumlarına döndükten sonra deneyimlerini aktarma sürecinde karşılaştıkları sorunlara ilişkin görüşleri Tablo 4'te verilmiştir.

Uyum Sorunu ve Kabul Görmeme: Lisansüstü eğitim için uzun yıllar yurtdışında kalan ve yurda döndükten sonra farklı bir şehirde öğretim elemanı olarak ilk defa kurumlarında göreve başlayan öğretim elemanları oryantasyon sorunu yaşadıklarını ve bu konuda mentorluk yapılmadığını, uzun yıllar kadroya atanmadıklarını, yurtdışından gelen diğer arkadaşlarla aynı odada oturtulduklarını, kurumda kabul görmediklerini, verimlerinin düştüğünü ve ekonomik yükümlülükleri olmasa bazı kişilerin tekrar yurtdışına dönmeyi düşündüklerini belirtmişlerdir. Konuya ilişkin bazı akademisyenlerin görüşleri aşağıdaki gibidir:

...Yurt dışından döneli 5 yıl oldu. 6 ay önce doçent unvanı aldım ancak doçentlik kadrosuna atanamadım. Halen Araş. Gör. Dr. kadrosunda çalışmaktayım (Mehmet).

...Burada işbirliği ve takım çalışması yok. Sistemik sorunlar var. Kadromu 1.5 yıl sonra alabildim. Bu durum motivasyonumu olumsuz bir şekilde etkiledi. Zaman zaman tekrar ABD ye düşünüyorum (Ozan).

Kurumumda ayrımcılığa maruz kaldığımdan, birlikte çalışma imkânını ortadan kalktı. Zorunlu hizmetimi tamamladıktan sonra ABD'ye dönmeyi düşünüyorum (Ali).

Tablo 4.

Karşılaşılan Sorunlar

Temalar	Görüşmeden alınan ifadeler
Uyum sorunu ve kabul görmeme	Ali-"Göreve başladığımda mentorluk yapacak kişi veya birim birim yoktu" Turgay-"Oryantasyon eğitimi verilmedi"
	Mehmet-"Yurt dışından döneli 5 yıl oldu, 6 ay önce Doçent Unvanı aldım ancak halen Araş. Gör. Dr. kadrosundayım"
	Cemal-"4 yıl sonra kadromu aldım, bu beni maddi olarak etkiledi"
	Ali-"Kurumumda ayrımcılığa maruz kaldığımdan, birlikte çalışma imkânını ortadan kalktı, zorunlu hizmetimi tamamladıktan sonra ABD'ye dönmeyi düşünüyorum"
	Sedat- "Oryantasyon sorunu ve zaman zaman kabul görme sorunu yaşadım"
	Ozan-"Burada işbirliği yok, takım çalışması yok, sistemik sorunlar var, kadromu 1.5 yıl sonra alabildim, motivasyonumu etkiledi, zaman zaman tekrar ABD ye düşünüyorum"
	Barış- "Alanımla ilgili derneğin dergisinin geliştirilmesi için etik kurallara uymayan bazı noktaların düzeltilmesi için yazılı öneriler sundum, ancak başkan etik bulduğum alana git diye yazılı cevap verdi"
	Esmâ-"Fakülteye geldikten üç ay sonra oda verdiler"
	Ömer-"Uzun süre kalıp döndükten sonra üniversitemde normal sandığım pek çok şeyin aslında problemlili olduğunu fark ettim"
	Özgür-"Akademik düzey bakımından bir eksiğimiz yok ancak, finansman, bürokratik sorunlar bizi zorluyor"
Akademik Kültür Altyapı Sorunu	Turgay-"Sosyo-kültürel etkinlik çok az, üniversitemizin kütüphanesi çok yetersiz, veri tabanlarına ulaşamıyorum, halen bir yazıcı yok"
	Esmâ-"Araştırma açısından şu anda yapılan işler, ülkemizde 50 yıl sonra yapılabileceğini anladım"
	Özgür-"Yurt dışından getirdiğimiz foton ölçen cihazı gümrük geçirmekte çok zorlandığımız için bu konuda çalışmayı artık bıraktık, bıktık"
	Sedat-"Eğitim Fakültesi adına gittim, dekanım Sağlık Meslek Yüksek Okuluna akrabasının işlerine yardım etmem için görevlendirdi, burada bir buçuk yıl çalıştıktan sonra, fakültede alanımda kadromu alabildim. Ahmet-"Akademik olarak beni zorlayan üretime iten, öğrendiklerimi hayata geçirmemi sağlayacak bir ortam yok. Alanım Felsefe olmasına karşın Sosyoloji alanına verdiler. Üç yıldır kadro alamadım"
	Esmâ-"ABD den editörlük görevi verilmek istendi, ancak burada alanım dışında bir birimde çalıştığım için vazgeçildi, iki yılda 10 yıl yıprandığımı düşünüyorum"

Akademik Kültür Altyapı Sorunu: Akademik hareketlilik sürecini tamamladıktan sonra kurumlarında görevlerine başlayan fen ve mühendislik branşlarındaki öğretim elemanları, edindikleri bilgi ve deneyimlerini çalışma arkadaşlarına ve kurumlarına

aktarma konusunda laboratuvar, deney araç ve gereçleri ile brokratik işlemler ile takım çalışması ve işbirliği sorunları nedeniyle zorluk yaşadıklarını, alanları dışındaki birimlere görevlendirildiklerini belirtmişlerdir. Konuya ilişkin bazı akademisyenlerin görüşleri şu şekildedir:

...Araştırma açısından şu anda yapılan işlerin ülkemizde 50 yıl sonra da aynı şekilde yapılabileceğini anladım (Esmâ)...Akademik düzey bakımından bir eksiklik yok ancak finansman, bürokratik sorunlar beni zorluyor ve yıldııyor (Özgür).

Akademik olarak beni zorlayan durum beni üretmeye zorlayan, öğrendiklerimi hayata geçirmemi sağlayan bir ortamın bulunmamasıdır. Üç yıldır kadromu bile alamadım. Bölümüm kapandı. Alanım felsefe olmasına karşın sosyoloji bölümüne verdiler (Ahmet).

...ABD'den editörlük görevi verilmek istendi, ancak burada alanım dışında bir birimde çalıştığım için vazgeçildi. İki yılda 10 yıl yıprandığımı düşünüyorum (Esmâ).

Katılımcıların akademik hareketlilik sonrası kariyer gelişimlerine ilişkin görüşleri Tablo 5'te verilmiştir.

Tablo 5.

Uluslararası Hareketlilik Sonrası Katılımcıların Kariyer Gelişimi

Temalar	Görüşmeden alınan İfadeler
Kariyer gelişimi	Ali-“Kariyer gelişimim yavaşlıyor, etik ve kaliteli işler yapmak istiyorum, ancak başka insanların kolay yayın yapması, onlara öncelik tanınması, niceliğin öne çıkması beni olumsuz etkiliyor” Bekir-“Gün geçtikçe çalışma azmim kırılıyor üniversite ortamı ve ülke beni yoruyor ve yıldııyor” Ahmet-“Kariyer gelişimim sabit ivme ile düşüyor, bölümüm kapatıldı koşullar gelişimimi yavaşlatıyor ve köreltiyor” Cemal-“Akademik kariyerimde, zirveye ulaşacağıma inanıyorum ancak kadro konusunda pek olumlu düşünmüyorum” Sedat- “Problemlere daha geniş bakış açısı kazandığımdan, kariyer gelişiminin daha kolay olacağını düşünüyorum”

Katılımcılar kariyer gelişimlerine ilişkin akademik bağlamda yurda döndükten sonra bir sorun yaşamayacaklarını düşündüklerini, ancak kurumda bazı kişilere öncelik verildiğini, nitelikten çok niceliğe önem verildiğini belirtmişlerdir. Bütün yaşadıkları zorluklara rağmen meslekte zirveye ulaşacaklarını inandıklarını belirtmişlerdir. Bu konuda bazı akademisyenlerin görüşleri aşağıdaki gibidir:

Gün geçtikçe çalışma azmim kırılıyor. Üniversite ortamı ve ülke beni yoruyor ve yıldııyor (Bekir).
...Problemlere daha geniş bakış açısı kazandığımdan, kariyer gelişiminin daha kolay olacağını düşünüyorum (Sedat).

Sonuç ve Tartışma

Yürütülen bu araştırmada katılımcıların akademik hareketliliğe neden gereksinim duydukları, amaçlarının ne olduğu, burs türleri, ülke tercihleri ile bu dolaşımın gerek kaynak kurum gerekse de kişisel olarak kendilerine katkılarına ilişkin bir takım sonuçlara ulaşılmıştır. Buna göre katılımcıların çoğu yurt dışında akademik amaçlı hareketliliğe lisansüstü eğitim görmek, bazıları araştırma yapmak, diğer bir kısmı ise doktora sonrası araştırma yapmak amacıyla katılmışlardır. Katılımcı akademisyenlerin ortak hedefi, meslek alanlarıyla ilgili yurt dışında akademik ve araştırma ortamlarında bir deneyim yaşamının yanı sıra dil öğrenmek, yüksek lisans ve doktora yapmak olarak ortaya çıkmıştır. Akademisyenler söz konusu bu hareketliliğin onlara araştırma ve akademik yayın yaparak mesleki kariyerlerine güçlü bir biçimde başlamanın yanında yurt dışında edindikleri bilgi ve deneyimlerini yurda döndükten sonra kendi kurumlarına aktarmak ve ülkelerinin bilimsel gelişmesine katkı bulunmanın önemine işaret etmişlerdir. Yine katılımcı akademisyenlerin tamamı MEB-YLSY ve YÖK bursu, TÜBİTAK destekli projeler ve çalıştıkları üniversitenin finansman desteğinden faydalanmış olduklarını belirtmişlerdir. Ayrıca katılımcılar, ABD'ye gitme gerekçesini bursların özellikle bu ülkeye veriliyor olmasına bağlamışlardır. Bunun yanı sıra katılımcıların alanlarıyla ilgili en iyi ve ünlü olduğunu kabul ettikleri üniversitelerde ve hocalarla çalışmak istemeleri de ABD'yi tercih etmelerinde belirleyici olmuştur. Meyer ve Brown (1999), küreselleşen dünyada akademik diasporanın bu anlamda yükseköğretimde kariyer alanını da düzenlediğini belirtmektedir. Öyle ki Kim (2009) bu diasporanın insan sermayesi kadar sosyal sermayeyi de inşa ettiğini belirtmektedir. Ona göre akademisyen ya da akademisyen adaylarının özellikle ABD, Almanya gibi ülkeleri tercih etme sebebinin onların kariyer gelişimlerini kolaylaştıracak olmasına dair inançlarıdır.

Mesleki amaçlı hareketliliğin, katılımcıların mesleki ve kişisel gelişimlerine katkısının neler olduğu hususu incelendiğinde, akademisyenlerin tamamı alan bilgisi, uygulama, yayın yapma, proje geliştirme, çok kültürlü akademik bir ortamda takım halinde çalışma deneyimi edinme konusunda önemli kazanımlarının olduğunu belirtmişlerdir. Öğretim elemanları, alanlarıyla ilgili yeni bilgi ve deneyim kazanmak için buldukları üniversitelerin başta kütüphane olmak üzere teknik, akademik, spor ve sosyal alt yapılarından faydalandıklarını, bilgiyi uygulamaya dönüştürerek bir problemi çözme becerisi kazandıklarını, bildiri, makale ve kitap bölümü yazdıklarını, kongrelere ve ortak projelere katıldıklarını belirtmişlerdir. Bunun yanı sıra katılımcı akademisyenler farklı dil, milliyet, kültür, inanç ve etnik topluluklardan gelen kişi ve gruplarla çalışmayı, farklılıklara hoşgörüyü ve saygı duymayı, empati kurmayı ve çok kültürlü toplumda yaşamayı da deneyimlediklerini belirtmişlerdir. Akademisyenler kaynak ülkelere döndükten sonra dahi hareketlilik kapsamında ziyaret ettikleri üniversitedeki öğretim elemanları ve özellikle tez danışmanları ile iletişimlerini sürdürdüklerini, ortak akademik çalışmalar yürüttüklerini ve bilimsel etkinliklere katıldıklarını belirtmişlerdir. Joˆns (2009) benzer bir kounda yürüttüğü araştırmasında bu tür hareketliliğe katılanların "uluslararası bilgi ağı ve akademik bağlantılar" yaratmada önemli katkılar elde ettiklerini bulmuştur. Ona göre bu hareketlilik sonrasında bu hareketliliğe katılanların tek yazarlı ya da çok yazarlı yayın sayılarında ve konferans, atölye ve seminerler gibi bilimsel etkinliklere katılım sayısında bir artış olmuştur. Bu anlamda yine yürütülen diğer çalışmalarda akademik hareketliliğin önemli değerler yaratma konusunda, maddi olmayan faktörlerin sektör gelişimine ve gelecekte de ekonomik gelişmeye yol açacak katkılar sağladığı bulunmuştur (Eustace, 2000; Kramer, Revilla, Marinelli ve Iammariono, 2009). Yine Schiller ve Diez (2012) ile Wang, Hooi, Li ve Chou (2019) yürüttükleri araştırmalarda bu tür hareketliliğe katılanların sadece onları geliştirmediğini aynı zamanda

sanayi ile işbirliği geliştirmelerinde de önemli katkıları bulunduğunu ortaya koymuşlardır. Bu anlamda yine bu araştırmalarda katılımcıların ülkelerine döndükten sonra yerel ve uluslararası şirketlerle işbirliği geliştirme konusunda daha güçlü bağlantılar geliştirmiş oldukları bulunmuştur. Benzer bir çalışmada Civera, Donina, Meoli ve Vismara (2019) özellikle uluslararası dolaşıma katılan rektörlerin iş çevreleriyle daha iyi bağlantılar kurduklarını ortaya çıkartmışlardır. Yine Altekin ve Tekben (2019) 1416 sayılı kanunla yurt dışında öğrenim gören 27 katılımcı ile yürüttükleri çalışmada yurt dışında lisansüstü eğitim görmenin akademisyenlerin kişisel, mesleki ve akademik gelişimlerine önemli katkıları olduğunu ancak edindikleri bazı kazanımları görev yaptıkları kuruma tamamen yansıtamadıklarını bulmuşlardır. Aynı şekilde Alemu (2019) yürüttüğü bir araştırmada, karşılaşılan zorluklara rağmen akademik personelin bu dolaşımlardan önemli faydalar elde ettikleri sonucuna ulaşmıştır. Zucker ve Darby (2006) yürüttükleri bir araştırmada özellikle biyo-teknoloji alanında bu tür hareketliliğin kanıtlanmış olumlu etkilerinden söz etmektedirler.

Bu araştırmaya katılan akademisyenlerin tamamının bu hareketlilik sürecinde yer almaktan memnun oldukları sonucuna ulaşılmıştır. Bu durum söz konusu akademisyenlerin bu hareketlilikten yararlanmış olmalarıyla ilgili olabilir. Bir çalışmada Tiffany (2016) akademisyenlerin özellikle terfi politikaları, bölüm içi ve yönetimle iletişim konularındaki ilerlemeden dolayı bu tür bir hareketliliğe katılmaktan tamamiyle mutlu oldukları sonucunu bulmuştur. Yine bu araştırmaya katılan akademisyenler, uluslararası hareketlilikten kişisel ve mesleki olarak önemli katkılar elde ettiklerini ancak kurumlarına döndükleri ilk dönemlerde üniversitelerindeki yerleşik akademik uygulamalar, kabul görme, bürokratik işleyiş, karar süreçlerine katılma ve kurumun çalışma kültürüne uyum sağlama konusunda önemli sorunlar yaşadıklarını belirtmişlerdir. Özellikle MEB YLYS bursu ile akademik hareketliliğe katılan katılımcılar, kurumlarına döndükten sonra yeni bir şehirde yaşama konusunda zorlandıklarını belirtmişlerdir. Yine bu akademisyenler ilk kez göreve başladıklarında kendilerine oryantasyon eğitimi verilmediğini ve kurumda mentorluk yapacak kişi veya birimin bulunmadığını ifade etmişlerdir. Ayrıca katılımcılar, öğretim üyeliği kadrosuna atanma süreçlerindeki sorunlar nedeniyle hayal kırıklığı yaşadıklarını, genel olarak en az bir yıl sonra kadro alabildiklerini, hatta beş yıl kadro bekleyen öğretim elemanlarının olduğunu vurgulamışlardır. Kurum adına ihtiyaç olduğu düşünülerek bir planlama kapsamında yurt dışına lisansüstü öğrenim için gönderilen ve döndükten sonra bir yıl sonra doçentlik unvanını aldığı halde yaklaşık beş yıl araştırma görevlisi kadrosunda çalışan öğretim elemanlarının bulunması, akademik hareketlilik sürecinin kurum ve makro planlama süreçlerinde ciddi sorunlar olduğunu göstermektedir. Süreçte yaşanan bu tür olumsuzlukların verim düşüklüğüne neden olduğu, adanmışlığı ve aidiyet duygusunu zayıflattığı ve hayal kırıklığı yarattığının altı çizilmektedir. Yine bu tür olumsuz süreçler, akademik hareketliliğe katılan bazı öğretim elemanlarının tekrar yurt dışına dönmeyi düşünmelerine neden olabilmektedir.

Bu araştırmada elde edilen diğer bir sonuca göre akademisyenlerin bu hareketlilik sonrasında bazı zorluklar yaşamaktadırlar. İlk olarak özellikle ülkeye döndükten sonra uyum sorunu ve kabul görmeme konusunda zorlandıkları anlaşılmaktadır. Benzer bulgular bazı araştırma sonuçları tarafından da desteklenmektedir. Örneğin; Nilemar ve Brown (2019) akademisyenlerin bu tür hareketlilikten sonra uyum sıkıntısı yaşadıklarını ortaya koymuşlardır. Bu tür bir hareketlilikten sonra akademisyenlerin karşılaştıkları bir diğer önemli problem ise alan dışı görevlendirilme durumudur. Bu kapsamda yapılan görevlendirmelerin bazıları keyfi uygulamalardan kaynaklanabilmekte, bazılarının ise yakın bir bilim alanında görevlendirmeler şeklinde gerçekleşebilmektedir. Bu durum kaynakların etkin ve verimli kullanılmasını engellemekte ve kurumların stratejik amaçlarından sapmalara yol açabilir. Hâlbuki OECD

(2008) tarafından yürütülen bir çalışmada bu süreç iyi değerlendirildiğinde bu hareketliliğe katılan üst düzey becerilere sahip insanların yerel ve bölgesel anlamda bilginin yayılmasına da hizmet edebileceği ifade edilmektedir.

Mesleki gelişim amaçlı hareketliliğin katkıları itibarıyla olumlu olduğunun belirtilmesine rağmen, özellikle yeni kurulan üniversitelerin fen ve mühendislik alanlarında göreve başlayan katılımcı akademisyenler, üniversitelerindeki teknik alt yapı, bilgi kaynaklarına ulaşma ve mali yetersizlikler ve yöneticilerin olumsuz tutumları nedeniyle araştırma yapma ve yayın üretmede sorunlar yaşadıklarını belirtmişlerdir. Sosyal bilimler alanındaki akademisyenler, kaynaklara ulaşma konusunda pek sorun yaşamamalarına karşın onlar da bilimsel araştırma projelerin alma konusunda sorunlarla karşılaştıklarını belirtmişlerdir.

Sonuç olarak mesleki gelişim amaçlı uluslararası hareketlilik sürecinin genel olarak kurumlara ve kişilere önemli katkıları bulundu söylenebilir. Akademisyenlerin yurt dışında kazandıkları bilgi ve becerilerini, kaynak üniversitelerine aktarma konusunda büyük çabalar gösterdikleri anlaşılmaktadır. Ancak diğer bir yandan bilgi ve deneyim paylaşımının etkililiğinin artırılması için gerçekleştirecekleri projelerin bütçesinin artırılmasını, atölye ve laboratuvarın altyapılarının güçlendirilmesini, bilgiye ulaşmak için kütüphanelerdeki elektronik kaynaklara erişim için olanakların artırılmasının yanında yönetimde karar süreçlerine katılma beklentisinde oldukları sonucuna ulaşılmıştır. Yine bu hareketliliğe katılan akademisyenlerin ülkelerine döndükten sonra özlük haklarıyla ilgili yaşanan sorunlar, kurum tarafından kabul edilme ve kurum kültürüne uyumları bakımından bir oryantasyona tabi tutulmadıkları görülmektedir. Bunun yanı sıra eğitim gördükleri bilim alanları dışında görevlendirdikleri de gözlenmektedir. Bu anlamda kendilerine mentorluk yapılmadığı ifade edilmektedir. Bu araştırma bulguları ışığında uygulayıcılar ve karar vericiler için bazı öneriler geliştirilmiştir. Buna göre mesleki amaçlı uluslararası hareketlilikle ilgili yasal düzenlemelerin hızlıca yapılarak, bu bilim insanlarının ülkeye döndükten sonra intibak, kadro gibi özlük haklarının iyileştirilmesi önerilmektedir. Ayrıca bu hareketliliğe katılan akademisyenlerin edindikleri deneyimleri, kurumlarında kadro alamama ve üniversitenin teknolojik donanım ve alt yapı sorunlarından dolayı aktaramadıkları anlaşılmaktadır. Bu nedenle üniversitelerin çalışma alanları, kütüphane, veri tabanı gibi alanlarda mevcut durumun iyileştirilmesi gerekmektedir. Katılımcılar teori-pratik uyumsuzluğunun bulunduğunu belirtmişlerdir. Bu kapsamda ders ve uygulamalar konusunda deneyimlerinin aktarılması konusunda serbestlik sağlanmasının süreci iyileştirebileceği söylenebilir.

Etik Kurul Onayı: Bu çalışmada 2019 yılı ve öncesi verileri kullanılmış ve makale, dergiye 2021 yılında gönderilmiştir. Bu sebeple geçmişe yönelik Etik Kurul Onayı alınamamıştır ancak çalışma süresince etik ilkelere dikkat edilmiştir.

Bu ilkeler çerçevesinde katılımcı gönüllülüğü esas alınarak onları tanıtıcı bilgiler gizli tutulmuş ve veriler sadece bu bilimsel çalışmada kullanılmıştır.

Bilgilendirilmiş Onam: Katılımcılardan bilgilendirilmiş onam alınmıştır.

Hakem Değerlendirilmesi: Dış hakem değerlendirmesi.

Çıkar Çatışması: Yazarlar herhangi bir çıkar çatışması beyan etmemiştir.

Finansal Açıklama: Yazarlar bu çalışmanın herhangi bir finansal destek almadığını beyan

Kaynaklar

- Ackers, L. (2005). Moving people and knowledge: Scientific mobility in the European Union. *International Migration*, 43(5), 99-131.
- Ackers, L. ve Gill, B. (2008). *Moving people and knowledge: Scientific mobility in an enlarging European Union*. Edward Elgar Publishing.
- Adams, J., K. Gurney. ve Marshall, S. (2007). *Patterns of international collaboration for the UK and leading partners*. Evidence Ltd.
- Alemu, S. K. (2019). Transnational Mobility of Academics: Some Academic Impacts, *Center for Educational Policy Studies Journal*. Retrieved September 16, 2021, from <https://ojs.cepsj.si/index.php/cepsj/article/view/464>
- Altbach, P.G. ve Teichler, U. (2001). Internationalization and exchanges in a globalized university. *Journal of Studies in International Education*, 5(1), 5-25.
- Altbach, P.G. (1989). The new internationalism: Foreign students and scholars. *Studies in Higher Education*, 14(2), 125-36.
- Altekin, S. ve Tekben, İ. (2019). 1416 Sayılı kanun kapsamında yurt dışında lisansüstü öğrenim görenlerin çalıştıkları kamu kurum ve kuruluşlarına yaptıkları katkılar ile ilgili görüşlerin analizi. *Milli Eğitim Dergisi*, 48(224), 123-147.
- Bhandari, R. ve Blumenthal, P. (2009). *Global student mobility: Moving towards brain exchange*. In ed. R. Bhandari and S. Laughlin, 1-15. Institute of International Education.
- Blumenthal, P., C.D. Goodwin, A. Smith ve U. Teichler. (Ed.) (1996). *Academic mobility in changing world*. Jessica Kingsley Publishers.
- Büyüköztürk, Ş., Kılıç, Ç. E., Akgün, Ö. E., Karadeniz, Ş. ve Demirel, F. (2008). *Bilimsel araştırma yöntemleri (2.Basım)*. Pegem Akademi.
- Civera, A., Donina, D., Meoli, M. ve Vismara, S. (2019). Fostering the creation of academic spinoffs: does the international mobility of the academic leader matter? *International Entrepreneurship and Management Journal*. <https://doi.org/10.1007/s11365-019-00559-8>
- Creswell, J.W. (2007). *Qualitative inquiry and research design: Choosing among five approaches*. Sage.
- Denzin, N.K. ve Lincoln, Y.S. (2005). *The sage handbook of qualitative research, 3rd Edition*, Thousand Oaks, Sage.
- Erdoğan, A. (2010). Tanzimat döneminde yurtdışına öğrenci gönderme olgusu ve Osmanlı modernleşmesine etkisi. *Sosyoloji Dergisi*, 3(20), 121-151.
- Eustace, C. (2000). *The intangible economy: Impact and policy issues*. European Commission.
- Grix, J. (2010). *The foundations of research*. Palgrave Macmillan.
- Gümüş, S. ve Gökbel, V. (2012). 2023 için akademisyen yetiştirme çabaları: MEB ve YÖK lisansüstü Bursları, *Seta Analiz*, 56, 1-25.
- Ioannidis, J. P. A. (2004) Global estimates of high-level brain drain and deficit, *Journal of the Federation of American Societies for Experimental Biology*, 18, 936-939.
- Joöns, H. (2011). Transnational academic mobility and gender, *Globalisation, Societies and Education*, 9, 2, 183-209. <https://doi.org/10.1080/14767724.2011.577199>
- Joöns, H. (2007). Transnational mobility and the spaces of knowledge production. *Social Geography*, 2(2), 97-114.
- Joöns, H. (2009). Brain circulation and transnational knowledge networks: Studying long-term effects of academic mobility to Germany, 1954_2000. *Global Networks*, 9(3), 315_8.
- Karasar, N. (2007). *Araştırmalarda rapor hazırlama (14. baskı)*. Nobel Yayıncılık.
- Kim, T. (2009). Transnational academic mobility, internationalization and interculturality in highereducation. *Intercultural Education*, 20(5), 395-405. <https://doi.org/10.1080/14675980903371241>
- Kramer, J., Revilla, D. J., Marinelli, E. ve Iammarino, S. (2009). *Intangible assets, multinational enterprises and regional innovation in Europe*. Working Paper Number 1.3b. IAREG, Hannover
- Kümbetoğlu, B (2005). *Sosyolojide ve antropolojide niteliksel yöntem ve araştırma*. Bağlam Yayınları.

- Marshall, C. ve Rossman, G.B. (2006). *Designing qualitative research (4th ed.)*. Sage.
- Mayring, P. (2000). Qualitative content analysis. *Forum: Online Journal Qualitative Social Research*, 1(2), 1-10.
- McMillan, J. H. (2000). *Educational research fundamentals for the consumer (3rd ed.)*. Longman.
- Meyer, J. B. ve Brown, M. (1999). *Scientific diasporas: A new approach to the brain drain*. Paper prepared for the UNESCO-ICSU. June 26–July1, Budapest, Hungary.
- Miles, M. B. ve Huberman, A. M. (1994). *Qualitative data analysis: An expanded Sourcebook*. (2nd ed). Sage.
- National Science Board. (Ed.) (2010). *Science and engineering indicators 2010*. Arlington, VA: National Science Foundation.
- Nilemar, K. ve Brown, L. (2019) Academic mobility and cultural change, *Journal of Further and Higher Education*, 43, 1, 89-100. <https://doi.org/10.1080/0309877X.2017.1356914>
- O'Hara, S. (2009). *Internationalizing the academy: The impact of scholar mobility*. In Higher education on the move: New developments in global mobility. R. Bhandari and S. Laughlin (Ed.), 29_47, Institute of International Education.
- OECD (Organization for Economic Cooperation and Development) (2008). *The global competition for talent. Mobility of the highly skilled*. OECD.
- Öcal, Ş. (2012). Yurtdışı eğitimi: Sorunlar ve çözümler. *Eğitime Bakış Dergisi*, 8 (23), 36-41.
- Patton, M. Q. (2005). *Qualitative research*. John Wiley ve Sons, Ltd
- Punch, K.F. (2005). *Introduction to social research—quantitative ve qualitative approaches*. Sage.
- Robertson, S.L. (2010). Critical response to special section: International academic mobility. *Discourse: Studies in the Cultural Politics of Education*, 31(5), 641-7.
- Robertson, S.L. (2006). Brain drain, brain gain and brain circulation. *Globalisation, Societies and Education*, 4(1), 1-5.
- Schiller, D. ve Diez, J. R. (2012) The impact of academic mobility on the creation of localized intangible assets, *Regional Studies*, 46(10), 1319-1332. <https://doi.org/10.1080/00343404.2011.571241>
- Tiffany, L. (2016). *Academic mobility: The transnational flow of U.S. Academic staff to higher education institutions in the countries of the gulf cooperation council*. Retrieved June 13, 2020, from <http://hdl.handle.net/11299/180206>.
- Urry, J. (2004). Connections. *Environment and Planning D: Society and Space*, 22(1), 27-37.
- Van de Sande, D., H.L. Ackers ve Gill, B. (2005). *Impact assessment of the Marie Curie fellowships under the 4th and 5th framework programmes of research and technological development of the EU (1994_2002)*. European Commission
- Wang, J., Hooi, R., Li, A.X. ve Chou, M. (2019). Collaboration patterns of mobile academics: The impact of international mobility, *Science and Public Policy*, 46(3), 450– 462, <https://doi.org/10.1093/scipol/scy073>
- Welch, A. (2008). *Myths and modes of mobility: The changing face of academic mobility in the global era*. In *Students, staff and academic mobility in higher education*. M. Byram and F. Dervin (Ed.). 292_311. Cambridge Scholars Publishing.
- Yıldırım, A. ve Şimşek, H. (2011). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri*. Seçkin Yayıncılık.
- Yıldırım, S. (2005). *Eğitim amacıyla yurtdışına gönderilen öğrenciler (1940-1970): prosopografik bir çalışma örneği* (Yayınlanmamış doktora tezi). Hacettepe Üniversitesi, Ankara
- Zucker, L. ve Darby, M. (2006). *Movement of star scientists and engineers and high-tech firm entry*. Working Paper Number 12172, April. National Bureau of Economic Research (NBER), Cambridge, MA.

Yazarlar

Prof. Dr. Aydın Balyer, Yıldız Teknik Üniversitesi Eğitim Bilimleri Bölümü'nde Eğitim Yönetimi alanında profesördür. Araştırma ilgi alanları okul yöneticiler, müdürleri, mesleki gelişimleri ve çalışma koşulları üzerine odaklanmaktadır. Ayrıca okullarda farklılıkların yönetimi başta olmak üzere eğitim politikaları üzerine çalışmalar yapmaktadır.

Prof. Dr. Kenan Özcan, Adıyaman Üniversitesi Eğitim Bilimleri Bölümü'nde Eğitim Yönetimi alanında öğretim üyesidir. Araştırma ilgi alanları eğitim politikaları, mesleki ve teknik eğitim, öğretmenlerin mesleki gelişimi ve öğretmenlerin güçlendirilmesi, sürdürülebilir kalkınma ve eğitim konularına odaklanmaktadır.

İletişim

Yıldız Teknik Üniversitesi Eğitim Fakültesi Eğitim Bilimleri Bölümü

E-mail: balyer@yildiz.edu.tr

Adıyaman Üniversitesi Eğitim Fakültesi Eğitim Bilimleri Bölümü

E-mail: kozcan@adiyaman.edu.tr